

८ मार्च “जागतिक महिला दिनाच्या”
निमित्त विविध कार्यक्रम राज्यातील
शाळांमध्ये साजरे करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक: संकिर्ण-२०२०/प्र.क्र.८८/एस.डी.-४
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- ०६ मार्च, २०२०

वाचा - महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक मबावा-२०१२/प्र.क्र.२६/का.७, दिनांक ०४ मार्च, २०१३.

शासन परिपत्रक:-

जगभरात ८ मार्च हा दिवस ‘जागतिक महिला दिन’ म्हणून साजरा करण्यात येतो. या दिनाचे औचित्य साधून महिलांच्या कर्तृत्वाचा सन्मान करणे, त्यांच्याबद्दल आदर व्यक्त करणे, त्यांच्या प्रेरणादायी कार्याचा, अभिमानास्पद कामगिरीचा ठसा अन्य महिलांना प्रेरक व उपयुक्त ठरण्यासाठी राज्यातील शाळांमधील मुलां/मुलींमध्ये आत्मविश्वास वाढावा, स्वतःच्या हक्काची व कर्तव्याची जाणीव निर्माण व्हावी यादृष्टीने जागतिक महिला दिनानिमित्त विविध कार्यक्रम शाळांमध्ये राबविण्यात यावेत-

२. दिनांक ८ मार्च २०२० रोजी रविवार असल्याने खालील उपक्रम राज्यातील सर्व शाळांमधून दिनांक ९ मार्च २०२० च्या आठवड्यात राबविण्यात यावेत.

१. इयत्ता ४ थी ते ८ वी चे वर्ग असणा-या शाळांमधून मुला-मुलींसाठी चांगला (good touch) किंवा वाईट स्पर्श (bad touch) याबाबत त्यांची जागृती करणे. वाईट स्पर्श किंवा शारिरीक, मानसिक पिडा, लैंगिक शोषण यासारखे प्रसंग मुला-मुलींसोबत घडल्यास त्यांनी भिती न बाळगता याबाबत शिक्षक पालक, मित्र, मैत्रिणी, विश्वासू व्यक्ती यांना त्याची माहिती देणे, यासाठी त्यांच्यात धैर्य निर्माण करणे.
२. इयत्ता ८ वी ते १० वी पर्यंत चर्चासत्र आयोजित करून “ मुलीचा आदर ” विषयावर मुला व मुलींनी भाग घ्यावा.
३. माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमध्ये जीवन कौशल्यांवर (life skills) आधारित प्रशिक्षण देणे. यामध्ये युनिसेफ व काही स्वयंसेवी संस्था यांनी जीवन कौशल्यावर आधारित प्रशिक्षण घटक संच विकसित केले आहेत. त्याचाही उपयोग यामध्ये करून घेण्यात यावा. जीवन कौशल्यांच्या प्रशिक्षणाच्या माध्यमातून मुलगा-मुलगी समान, कौटुंबिक नातेसंबंध, हार्मोन्समुळे होणारे शारिरीक व मानसिक बदल, मुलींमध्ये वयानुरूप येणा-या मासिक पाळीचे व्यवस्थापन (मासिक पाळी बाबत असणारे गैरसमज, रुढी परंपरा, समस्या, मासिक पाळीची वैज्ञानिक माहिती इ.) बाबींची त्या माध्यमातून मुलांमध्ये जागृती निर्माण करण्यास मदत होईल.

४. मुलगा-मुलगी समान असल्याची भावना पालकांमध्ये निर्माण होण्याच्या दृष्टीने भाऊ बहिनी मधील मैत्रीच्या भावनेबरोबर पारंपारिक विचारानुसार जी कामे मुली करतात (उदा. घराची स्वच्छता करणे, स्वयंपाक करणे, चहा/नाश्ता करणे, लहान भावंडांचा सांभाळ करणे, घराची आवरा-आवर करणे इ.घरगुती कामे) ती सर्व कामे फक्त मुलींची नसून ती मुलांनीही करावीत आणि मुलांची कामे मुलींनी करावीत अशा प्रकारचे समानतेचे विचार लहान वयापासूनच मुला-मुलींमध्ये रुजविण्याच्या दृष्टीने शाळेत शाळा व्यवस्थापन समिती, पालक सभा, माता पालक संघाच्या बैठकीत याबाबत जागरुकता निर्माण करणे.
 ५. मुलींबद्दल जोक्स, चुकीचे विचार, मते सोशल मिडीयावर व्यक्त न करणे, इतरांनी शेअर केलेले चुकीचे विचार फॉरवर्ड किंवा लाईक न करणे. सोशल मिडीयाचा जाणीवपूर्वक व जबाबदारीने तार्किक विचार करून उपयोग करणे.
 ६. इयत्ता ९ वी ते इयत्ता १२ वी चे वर्ग असणा-या शाळा/कनिष्ठ महाविद्यालयांमध्ये मुलींचा सन्मान करण्याच्या उद्देशाने शाळा/कनिष्ठ महाविद्यालयांमध्ये मुलांचे उद्धोधन कार्यक्रम आयोजित करणे. यामध्ये मुलींकडून एखाद्या बाबीसाठी नकार आल्यानंतर त्याचा स्विकार करणे, त्यांच्या नकाराचा/मतांचा/विचारांचा आदर करणे, स्वतःच्या भावनांवर नियंत्रण ठेवणे याबाबत मुली व मुलांमध्ये चर्चासत्र घडवून आणणे.
 ७. मुलींना कठीण प्रसंगात स्वतःचे संरक्षण करता यावे यासाठी त्यांना स्वसंरक्षणाकरीता ज्युडो कराटे यासारखे प्रशिक्षण जिल्हा क्रिडा अधिकारी/पोलीस विभागामार्फत आयोजित करावे.
३. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२००३०६११२७०९६७२१ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(राजेंद्र पवार)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा.मंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव,
- २) मा.राज्यमंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव,

- ३) आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
- ४) राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई
- ५) संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे
- ६) शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
- ७) शिक्षण संचालक (प्राथमिक), शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ८) सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक,
- ९) प्राचार्य, जिल्हा शैक्षणिक सातत्यपूर्ण विकास संस्था (सर्व),
- १०) शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक/निरंतर), जिल्हा परिषद (सर्व) /सर्व शिक्षण निरीक्षक
बृहन्मुंबई महानगरपालिका,
- ११) प्रशासन अधिकारी (महानगरपालिका/नगरपालिका) (सर्व),
- १२) निवड नस्ती (कार्या.एस.डी.४).